

Práva a povinnosti cizince související se vznikem pracovního poměru nebo dohody na Univerzitě Palackého v Olomouci (informace pro cizince)

Na cizince se vztahují v pracovněprávním vztahu stejná práva a povinnosti jako na občana ČR. O právech a povinnostech informuje zaměstnanec – cizince vedoucí zaměstnanec Univerzity Palackého v Olomouci, zaměstnavatele (dále jen „UP“), který podává návrh na uzavření pracovního poměru nebo předkládá dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti.

Pro účely zaměstnávání cizince se práva a povinnosti člení na tři základní skupiny:

- I. práva a povinnosti společná pro všechny cizince,
- II. zvláštní práva a povinnosti pro cizince ze zemí EU, EHP a Švýcarska a
- III. zvláštní práva a povinnosti pro cizince ze třetích zemí *).

Práva a povinnosti uvedené v oddílu I platí pro všechny cizince – zaměstnance, tj. i pro cizince uvedené v oddílech II a III. Informace v oddílech II a III vymezují pouze zvláštní úpravy od obecně platných pravidel.

I. Práva a povinnosti společná pro všechny cizince

1. Vedoucí zaměstnanec je povinen před uzavřením pracovního poměru nebo dohody seznámit cizince s jeho právy a povinnostmi, vyplývajícími z pracovního poměru nebo dohody, zejména o povinnostech cizince uvedených v následujícím bodě 2, o druhu vykonávané práce, místě pracoviště, mzdovém zařazení, pracovní době a dalších pracovních podmínkách, především o bezpečnosti práce a ochraně zdraví při práci.

2. Cizinec je povinen před vznikem pracovního poměru nebo dohody:

- a) vyplnit **osobní dotazník a přílohu k osobnímu dotazníku** pro pracovní poměr, pro dohody **osobní dotazník k dohodám DPP, DPC** (lze i elektronicky, po vytištění nutné podepsat),
- b) absolvovat **vstupní lékařskou prohlídku** u lékaře, kterého určí zaměstnavatel,
- c) předat vedoucímu zaměstnanci nebo personálnímu oddělení **požadované doklady** – osobní dotazník s přílohou (u dohod bez přílohy), doklad o vzdělání, zprávu od lékaře o výsledku vstupní lékařské prohlídky, případně další požadované doklady, zejména doklady uvedené v oddílech II a III (například potvrzení A1 včetně údajů k sociálnímu pojištění, doklad o povolení k pobytu).

3. Informace o lékařské prohlídce, o právech a povinnostech vyplývajících z pracovního poměru, o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, o pravidlech silničního provozu v ČR a formuláře pracovněprávních dokumentů jsou přístupné v anglickém jazyce na www.upol.cz.

4. Cizinec, který je akademickým nebo vědeckým, výzkumným a vývojovým pracovníkem, nepotřebuje povolení k zaměstnání od Úřadu práce (pro UP platí výjimka stanovená § 98 zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.). Přijetí do zaměstnání a ukončení zaměstnání všech zaměstnanců - cizinců oznamuje Úřadu práce zaměstnavatel. Rovněž oznamuje Úřadu práce všechny změny osobních údajů a skutečností, které je povinen cizinec vždy neprodleně oznámit personálnímu oddělení.

5. Každý zaměstnanec – cizinec musí mít založený bankovní účet v ČR a v Kč. Cizinec je povinen písemně oznámit personálnímu oddělení název bankovního ústavu a číslo účtu, na který mu má být zasílána mzda. Pouze výjimečně je možné cizinci povolit bankovní účet v zahraničí; v tom případě je

cizinec povinen písemně předat název účtu, IBAN, název a adresu peněžního ústavu a informaci, zda je možné zasílat na účet mzdu v Kč nebo případně v jaké jiné měně.

6. Pokud podléhá příjem z pracovněprávního vztahu odvodu pojistného (sociální a zdravotní pojištění), odvádí pojistné za cizince vždy zaměstnavatel. Přihlášení a odhlášení zdravotního a sociálního pojištění cizince provádí zaměstnavatel. Průkaz zdravotního pojištění pro pojištěnce – cizince zajišťuje zaměstnavatel, který jej po převzetí od zdravotní pojišťovny cizinci neprodleně předá.

7. Odvod daně z příjmů ze závislé činnosti (příjmy od zaměstnavatele) se řídí právními předpisy ČR a mezinárodními smlouvami o zamezení dvojího zdanění.

II. Povinnosti cizince ze zemí EU, EHP a Švýcarska

Na základě předložených osobních údajů cizince musí být zřejmé, zda cizinec současně pracuje i v další zemi EU nebo zda bude pracovat pouze v ČR.

1. Pokud cizinec z EU pracuje v rámci EU současně v další zemi,

je povinen před uzavřením pracovněprávního vztahu zahájit **vyřizování potvrzení A1**, na základě kterého bude zřejmé, do které země EU bude zaměstnavatel zasílat odvody sociálního a zdravotního pojištění.

Cizinec je povinen předat personálnímu oddělení nebo mzdové účetní:

- a) potvrzení A1, v němž bude určen členský stát, jehož předpisům sociálního zabezpečení cizinec podléhá,
- b) název a adresu instituce, kam bude zaměstnavatel odvádět pojistné,
- c) IBAN účtu pro odvody pojistného,
- d) výši a skladbu odvodů pojistného v procentním vyjádření (v %).

Odvod pojistného provádí zaměstnavatel podle právních předpisů státu určeného v potvrzení A1.

2. Pokud cizinec z EU pracuje pouze v ČR,

je povinen současně s podpisem pracovní smlouvy nebo dohody podepsat zaměstnavateli prohlášení, že nemá souběžně v rámci EU jiný příjem.

Pokud podléhá příjem z pracovněprávního vztahu odvodu pojistného na sociální a zdravotní pojištění, odvádí jej zaměstnavatel v ČR, tj. podle právních předpisů ČR.

3. Ohlašovací povinnost pro cizince z EU po příjezdu do ČR

Do 30 dnů ode dne vstupu do České republiky je cizinec povinen osobně ohlásit na cizinecké policii místo svého pobytu na území ČR. Tato povinnost se na cizince nevztahuje, pokud předpokládaná doba pobytu nepřekročí 30 dnů nebo pokud cizinec splnil ohlašovací povinnost u ubytovatele.

III. Povinnosti cizince z třetích zemí *)

1. Dohoda o „Hostování“ a „Závazek o úhradě nákladů“

Před vznikem pracovněprávního vztahu je povinen cizinec předložit všechny požadované doklady. Vedoucí zaměstnanec zpracuje návrh na uzavření pracovního poměru pro příslušné personální oddělení, které na základě návrhu vystaví „**Dohodu o hostování**“ a „**Závazek o úhradě nákladů**“.

2. Povolení k pobytu

Před vznikem pracovního poměru je cizinec povinen vyřídit si povolení k pobytu v ČR. Žádost o povolení podává na příslušném zastupitelském úřadu. Součástí žádosti musí být mimo jiné uzavřená „Dohoda o hostování“ a „Závazek o úhradě nákladů“.

3. Ohlašovací povinnost

Cizinec je povinen do tří pracovních dnů ode dne vstupu na území ČR ohlásit svoji přítomnost na území ČR příslušnému odboru cizinecké policie. Ohlašovací povinnost na policii se na cizince nevztahuje, pokud splnil ohlašovací povinnost u ubytovatele. Cizinecká policie cizinci potvrdí přihlášení k pobytu a vystaví doklad obsahující datum, do kdy má cizinec povolení k pobytu. Kopii tohoto dokladu cizinec neprodleně předloží personálnímu oddělení. Doklad je podmínkou pro vyřízení průkazu pojištěnce zdravotní pojišťovny.

Jakoukoli změnu osobních údajů a skutečností je povinen cizinec ihned nahlásit na personální oddělení.

Olomouc 16. 1. 2013

Ing. Jana Hanychová, odbor personalistiky a mezd RUP

***)** Cizinci ze třetích (ostatních) zemí jsou ty osoby, které nemají občanství ČR, ani občanství EU (tedy nejsou občany žádného státu EU) a ani občanství žádného ze států Evropského hospodářského prostoru (Lichtenštejnsko, Norsko, Island a Švýcarsko).